

AAG-5502

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) Examination

April / May - 2018

FE-205 : Sanskrit Compulsory

(स्वप्नवासवदत्तम् - अंक - ४, ५, ६ - भासः)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) गमे ते ऋषि श्लोकोनो अनुवाद करो :

८

- (१) कामेनोज्जयिनीं गते मयि तदा कामप्यवस्थां गते
दृष्ट्वा स्वैरमवन्तिराजतनयां पञ्चेषवः पातिताः ।
तैरद्यापि सशल्यमेव हृदयं भूयंच विद्धा वयं
पञ्चेषुर्मदनो यदा कथमयं षष्ठः शरः पातितः ॥
- (२) दुःखं त्यक्तुं बद्धमूलोऽनुरागः
स्मृत्वा स्मृत्वा याति दुःखं नवत्वम् ।
यात्रा त्वेषा यद् विमुच्येह बाष्पं
प्राप्तानृण्या याति बुद्धिः प्रसादम् ॥
- (३) शय्या नावनता तथास्तुतसमा न व्याकुलप्रच्छदा
न क्लिष्टं हि शिरोपधानममलं शीर्षाभिघातौषधैः ।
रोगे दृष्टिविलोभनं जनयितुं शोभा न काचित् कृता
प्राणी प्राप्य रुजा पुनर्न शयनं शीघ्रं स्वयं मुञ्चति ॥
- (४) भिन्नास्ते रिपवो भवद्गुणरताः पौराः समाश्वासिताः
पाष्णीं यापि भवत्प्रयाण समये तस्या विधानं कृतम् ।
यद् यत् साध्यमरिप्रमाथजननं तत् तन्मयानुष्ठितं
तीर्णा चापि बलैर्नदी त्रिपथगा वत्साश्च हस्ते तव ॥

(૫) કિં વક્ષ્યતીતિ હૃદયં પરિશક્લિતં મે
 કન્યા મયાપ્યપહૃતા ન ચ રક્ષિતા સા ।
 ભાગ્યૈશ્ચલૈર્મહદવાપ્તગુણોપઘાતઃ
 પુત્રઃ પિતુર્જનિતરોષ ઇવાસ્મિ ભીતઃ ॥

(બ) ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો :

૫

- (૧) અનતિક્રમણીયો હિ વિધિઃ ।
- (૨) સ્ત્રીસ્વભાવસ્તુ કાતરઃ ।
- (૩) સમુદ્રગૃહકે કિલ શય્યાસ્તીર્ણા ।
- (૪) આર્થિસ્વં નામ શરીરમપરાધ્યતિ ।

૨ 'સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ નાટકનો ઉદયન કુલીન, સાચો પ્રેમી અને
 આદર્શ પતિ છે.' - આ વિધાનની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૨ સ્વપ્નવાસવદત્તમ્નું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

૩ પ્રમદવન દશ્ય અને તેનું નાટ્યગત મહત્ત્વ ચર્ચો. ૧૪

અથવા

૩ સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ નાટકના પાંચમા અંકનું રસદર્શન કરાવો. ૧૪

૪ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

- (૧) વાસવદત્તાના પાત્રની વિશેષતા.
- (૨) ચતુર્થ અંકનો પ્રવેશક.
- (૩) પદ્માવતીની શીર્ષવેદના.
- (૪) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્માં રસ.

આપો :

- (૧) વિદૂષકના મતે સુખ કોને કહેવાય ?
- (૨) પદ્માવતી કોની સાથે પ્રમદવનમાં જાય છે ? શા માટે ?
- (૩) ઉદયને પ્રમદવનમાં શું જોયું ? તે દૃશ્ય તેને કેવું લાગ્યું ?
- (૪) ઊડતાં ભમરા-ભમરીને જોઈને ઉદયને શો નિર્ણય કર્યો ?
- (૫) ચોથા અને પાંચમા અંક વચ્ચે કયો અર્થોપક્ષેપક પ્રયોજાયો છે ?
- (૬) સ્વપ્નમાંથી જાગેલો ઉદયન વાસવદત્તાને કેમ ન જાણી શક્યો ?
- (૭) કાંચુકીએ ચોથા અંકના અંતે ઉદયનને શું જણાવ્યું ?
- (૮) સ્વપ્નદૃશ્યની શી અગત્ય છે ?
- (૯) કોને લીધે ઉદયનની સ્મૃતિ બગડી છે ?
- (૧૦) રાજ્યલક્ષ્મીને કોણ ભોગવી શકે છે ?
- (૧૧) યૌગન્ધરાયણ ઉદયન વિશે શો મત ધરાવે છે ?
- (૧૨) વાસવદત્તાએ પદ્માવતીની ક્ષમાયાચનાનો શો પ્રતિભાવ આપ્યો ?